

سیاست خارجی ایران در تنگنای میان تله شرق‌گرایی، فرسایش سرمایه اجتماعی و الزامات بازسازی قدرت ملی

محمدصادق دانشجو
کارشناسی ارشد علوم سیاسی دانشگاه شهید بهشتی

در فضای پس از فعال شدن مکانیسم ماشه و شکل‌گیری اجماع کم‌سابقه غرب علیه ایران، برخی محافل داخلی که از ابتدا با ایده تعامل با غرب سر سازگاری نداشتند، اکنون با اعتماد به نفسی عجیب این وضعیت را دلیلی بر ضرورت چرخش کامل به‌سوی شرق تلقی می‌کنند. از نگاه آنان، جهان به سمت یک تغییر در معادلات ابرقدرت‌ها حرکت می‌کند و ایران نیز باید به‌طور طبیعی، ریشه سیاست خارجی خود را در شرق مستقر کند. اما این خواش، بیش از آنکه محصول فهم واقع‌بینانه از سازوکارهای قدرت در نظم جهانی باشد، نتیجه نوعی ساده‌سازی سیاسی، بی‌توجهی به حافظه تاریخی و نادیده گرفتن بنیان‌های نظری روابط بین‌الملل است.

مشکل اصلی سیاست خارجی ایران، از رالیسم تا مکتب انگلیسی، دولت‌ها نه بر اساس دوستی یا دشمنی، بلکه بر پایه منافع متغیر، موقعیت خود را تعریف می‌کنند. روسیه، چین یا هر کنشگر دیگر (در مقایسه با غرب) نه «بديل‌های مملکتن»، بلکه «بازیگران دارای اولویت‌های مستقل» هستند؛ و تجربه ایران نیز به‌وضوح این واقعیت را تأیید می‌کند. از رأی مثبت چین و روسیه به قطعنامه‌های علیه ایران، تا نقض حاکمیت ایران در پرونده جزایر سه‌گانه و محدودسازی‌های اقتصادی در دوره تحریم، روشن است که شرق هرجا منافعش اقتصا کند، به‌راحتی در برابر منافع ایران صف می‌بندد. توهم شرق‌گرایی همان اندازه خطرناک است که رؤیای غرب‌گرایی یک‌جانبه.

مشکل اصلی سیاست خارجی ایران، نه «افراط در مذاکره» و نه «کندی در چرخش ژئوپلیتیک»، بلکه فقدان انسجام داخلی و فرسایش سرمایه اجتماعی است؛ مؤلفه‌هایی که در نظریه‌های حکمرانی و توسعه سیاسی، پایه‌های اصلی قدرت ملی به شمار می‌روند. کشوری که پیام واحد به جهان ارسال نمی‌کند، در داخل از شکاف دولت-ملت رنج می‌برد، و تریبون‌های رسمی آن روایت واحدی از اولویت‌ها ارائه نمی‌دهند، نمی‌تواند از ابزارهای دیپلماسی به‌درستی استفاده کند حتی اگر بهترین دیپلمات‌ها را نیز در میدان داشته باشد.

فعال شدن مکانیسم ماشه بیش از هرچیز، محصول همین ضعف داخلی بود. پیام‌های متناقض از تهران، تخریب مذاکره‌کنندگان توسط جریان‌های داخلی، فشارهای رسانه‌ای غیرکارشناسی، اظهاراتی که به‌جای تقویت موقعیت ایران، دست طرف مقابل را برای ایجاد اجماع باز می‌گذاشت. در نظم بین‌الملل، «قدرت» صرفاً به معنای توان نظامی نیست؛ قدرت، حاصل هماهنگی داخلی، انسجام پیام، و پشتوانه اجتماعی است. هرجا این عناصر تضعیف شوند، حتی کوچک‌ترین ابزارهای فشار غرب می‌تواند اثرات بزرگ ایجاد کند.

از سوی دیگر، گفتمان «انزوا» یا «کناره‌گیری از نهادهای بین‌المللی» به بهانه رفتار های خصمانه غرب نیز راحل نیست. ایران بدون حضور فعال، مداوم و کارشناسی در سازمان‌های بین‌المللی، عملاً میدان بازی را واگذار می‌کند و اجازه می‌دهد دیگران روایت خود را بر فضای حقوقی و سیاسی حاکم سازند. نظم بین‌الملل هرچند ناعادلانه باشد، ترک کردن آن تنها به معنی حذف شدن از فرایند تصمیم‌سازی جهانی است. اتفاقات اخیر ثابت کردند که هرجا ایران حضور مؤثر نداشته باشد، سریعاً با قطعنامه‌های سنگین مواجه می‌شود.

راه خروج از وضع موجود، گرایش افراطی به شرق نیست. راه، از دل بازسازی قدرت ملی در سه سطح استخراج می‌شود.

اول، بازسازی چهره ایران در نهادهای بین‌المللی؛ یعنی بازگشت به دیپلماسی قاعده‌مند، تعامل فعال و نه واکنشی، و استفاده از ظرفیت‌های حقوقی و سیاسی برای بازتعریف پرونده ایران. در این سطح، ایران باید دوباره به بازیگری تبدیل شود که طرف مقابل او را «قابل پیش‌بینی» و «دارای وحدت فرمان» می‌داند.

دوم، ترمیم شکاف دولت-ملت که در متن هفته قبل نیز به آن پرداخته شد. براساس نظریه‌های توسعه –پارسونز تا پاتام– هیچ سیاست خارجی پایداری بدون پشتوانه اجتماعی دوام نمی‌آورد. مردم زمانی با دولت همراه می‌شوند که احساس کنند تصمیمات کلان، منصفانه، شفاف و در راستای بهبود زندگی روزمره آنان است. بدون اعتماد عمومی، هیچ راهبرد خارجی کارآمد نخواهد شد.

سوم، تقویت انسجام سیاسی داخلی. کشور در شرایط جنگی با اسرائیل، تحت فشارهای حقوقی و اقتصادی بی‌سابقه، و درگیر پیچیده‌ترین پرونده‌های بین‌المللی چند دهه اخیر است. در چنین وضعی، درگیری‌های داخلی، تخریب چهره‌های سیاسی، حمله به نمایندگان دیپلماسی، و تحلیل‌هایی که بر اساس رقابت‌های جناحی تولید می‌شود، نه فقط خطای سیاسی، بلکه ضربه به امنیت ملی است. زمانی که یک سیاستمدار یا تریبون‌دار داخلی، مذاکره‌کننده رسمی کشور را زیر سؤال می‌برد، عملاً کار او در صحنه بین‌الملل ناممکن می‌کند.

ایران امروز بیش از هر زمان دیگری نیازمند سیاست خارجی «متکی به عقلانیت» است: سیاستی که نه به امید شرق بنشیند، نه به غرب تکیه کند، و نه از جهان رو برباید. سیاستی که بر پایه قدرت ملی بازسازی‌شده، برآمده از اعتماد عمومی، انسجام داخلی و حضور فعال در نظام بین‌الملل باشد. بدون این عناصر، هر قدر هم که روسیه و چین در ظاهر با ایران همراهی کنند، در لحظه تصمیم حساس، به‌سادگی با غرب همراه خواهند شد؛ همان‌طور که در برخی قطعنامه‌ها در سال‌های اخیر رخ داد.

ایران در موقعیت حساسی ایستاده است. ادامه مسیر موجود، تنها شدت فشارها را افزایش می‌دهد. اما اصلاح راهبردها، بازگشت به عقلانیت و تقویت پشتوانه‌های داخلی، می‌تواند فرصتی تازه برای بازسازی نقش ایران در نظم بین‌الملل ایجاد کند. مسیر آینده نه در افراط شرق‌گرایی است و نه در بازگشت به غرب‌گرایی مطلق؛ مسیر، در بازسازی قدرت ملی و تعامل هوشمندانه با جهان قرار دارد. این همان نقطه‌ای است که سیاست خارجی ایران باید دوباره به آن برگردد.

جمهوری اسلامی

دکتر پزشکیان در جلسه ستاد تنظیم بازار:

شرایط اقتصادی برای دولت و مردم قابل قبول نیست

رئیس‌جمهور با اشاره به اینکه شرایط اقتصادی کشور برای دولت و مردم قابل قبول نیست، گفت: باید با ارائه راهکارهای مناسب، باید صدقانه واقعیات را به مردم بگوئیم که برای حل مشکلات اقتصادی چه راهکارهایی باید اجرایی شود.

رئیس‌جمهور در جلسه ستاد تنظیم بازار که معاون اول رئیس‌جمهور و دیگر اعضای دائم ستاد قیمت کالاهای اساسی از طریق توزیع کالابرگ تنظیم بازار نیز در آن حضور داشتند، با تأکید بر لزوم دستیابی به راهکارهای عملیاتی برای مقابله با افزایش تورم و گرانی افزود: در دنیا راهکارهای مختلفی برای کنترل تورم اجرایی شده، بنابراین باید با مطالعات تطبیقی و علمی بررسی شود که کدام راهکارها در این زمینه مؤثرتر بوده است.

سخنگوی وزارت امور خارجه:

میان ایران و آژانس بین‌المللی انرژی اتمی بن‌بستی وجود ندارد

کردند.

بقایى با انتقاد از بیانیه اخیر شورای حکام علیه ایران ادامه داد: متأسفانه طرف‌های مقابل واقعیت‌ها را نادیده می‌گیرند و شورای حکام باید آژانس نسبت به مسئولیت‌های فنی خود متعهد بمانند و اجازه ندهند فشارها، آژانس را از مسیر حرفه‌ای خود دور کند.

اسماعیل بقائی در نشست خبری افزود: ما با آژانس به تفاهم رسیدیم و شیوه همکاری در شرایط پس از تجاوز نظامی را روشن کردیم و قرار بود این شیوه‌نامه مبنایی برای تعامل در شرایط جدید باشد، اما سه کشور اروپایی با فشار آمریکا این فرصت را از آژانس سلب کردند و با تحکرات در شورای امنیت و آژانس، باعث اخلال در این روند شدند.

سخنگوی وزارت خارجه تأکید کرد: ما اعلام کرده بودیم اگر طرف‌های مقابل مرتکب هر حرکت غیرقانونی شوند، توافق قاهره کان‌لم‌یکن تلقی می‌شود. ایران طبق تعهدات خود در ان‌بی‌تی به تعاملات خود با آژانس ادامه می‌دهد، اما با چارچوبی که قانون مجلس مشخص کرده است.

وی افزود: گفتگوها با آژانس در این قالب پی‌ریزی خواهد شد، اما نمی‌توان نادیده گرفت که اقدام تقابلی اروپا علیه ایران تبعات خود را در پی دارد و یک نمونه آن فاقد اعتبار شدن توافق قاهره بود.

وی در ارتباط با تعامل ایران با آژانس و بحث میانجی‌گری برخی کشورها از جمله مصر در این ارتباط گفت: ما در راستای تعامل با آژانس نیازمند میانجیگری نیستیم، نماینده ما در وین فعال است. ما عضو آژانس هستیم، مواضع خود را علنی مطرح می‌کنیم. در گفتگو با مقامات آژانس مواضع خود را بیان می‌کنیم و تا دامادی که عضو معاهده منع اشاعه باثیم خود را متعهد می‌دانیم. وی ادامه داد: مشکل از اینجا شروع شد که آمریکا و اسرائیل با حمله به تأسیسات هسته‌ای ایران، در روند همکاری ایران و آژانس کارشکنی

بی‌عملی و سکوت سازمان ملل متحد و شورای امنیت این سازمان در قبال تجاوزهای مستمر و جنایت‌بی‌شمار رژیم اسرائیل علیه مردم لبنان را تاسف‌بار و غیرقابل توجیه دانسته و خواستار اقدام جدی ازسوی جامعه بین‌المللی برای مقابله با تروریسم سازمان‌یافته و جنگ‌افروزی رژیم صهیونیستی علیه لبنان و دیگر کشورهای منطقه می‌باشد.
بدون تردید ماجراجویی‌های نظامی رژیم صهیونیستی در منطقه غرب آسیا بزرگ‌ترین تهدید، نه فقط برای صلح و ثبات این منطقه بلکه برای صلح و امنیت بین‌المللی است و بنابراین مقابله با این تهدید مسئولیتی جهانی است.

*** لاریجانی: راهی جز مقابله با رژیم جعلی صهیونیستی باقی نمانده است**

دبیر شورای عالی امنیت ملی هم در واکنش به شهادت هیتم علی طباطبایی از فرماندهان

ارشد حزب‌الله به دست رژیم صهیونیستی تصریح کرد: نتایج‌هاه آنقدر ماجراجویی خود را ادامه می‌دهد تا همه دریابند راهی جز مقابله با این رژیم جعلی باقی نمانده است.

علی لاریجانی در فضای مجازی نوشت: در شب شهادت فاطمه زهرا سلام‌الله علیها یکی از رهروان راستین ان سرور بانوان دو عالم، برادر مجاهد هیتم علی طباطبایی از فرماندهان ارشد حزب الله، به همراه چند تن از دوستانش بدست صهیونیستهای جنایتکار به شهادت رسیدند. آنان به ازروی خود رسیدند، اما نتایج‌هاه آنقدر ماجراجویی خود را ادامه می‌دهد تا تمام دریاند راهی جز مقابله با این رژیم جعلی باقی نمانده است.

خبر

۳

سه شنبه ۴ آذر ۱۴۰۴ - شماره ۱۳۲۴۰ - سال چهل و هفتم

مراسم عزاداری شب شهادت حضرت زهرا(س) در حسینیه امام خمینی برگزار شد

همزمان با شب شهادت حضرت زهرا (س) سومین شب از مراسم عزاداری در حسینیه امام خمینی با حضور هزاران نفر از مردم و جمعی از مسئولان از جمله سران سه قوه، برگزار شد.

در این مراسم حجت‌الاسلام رفیعی سخنانی با موضوع «مدیریت زمان در سیریه حضرت زهرا (س)» بیان کرد و ضمن برشمردن برخی عوامل ضربه زنده به مدیریت زمان همچون «بی برنامه‌گی»، «بی نظمی»، «نبود اولویت» و «عجله و شتاب»، گفت:حضرت صدیقه کبری (س) با «نیت و انگیزه الهی»،«اولویت‌بندی» و «استفاده از یکسای از زمان» توانست در مدت کوتاه عمر پربرکت خود،خدمات فراوان و تأثیرگذاری را تقدیم جامعه اسلامی و خانواده کنند و در راه تبیین، روشنگری و دفاع از ولایت گام‌های مؤثری را بردارند.

گزارش دیوان محاسبات از قصور وزارت نفت در اجرای تکالیف برنامه هفتم

دیوان محاسبات کشور گزارش قصور وزارت نفت در اجرای تکالیف برنامه هفتم پیشرفت و قانون بودجه ۱۴۰۳ را منتشر کرد.

به گزارش دیوان محاسبات، علیرغم ایجاد حساب «سرمایه‌گذاری نفت و گاز کشور» نزد بانک مرکزی و الزام ماده ۱۴ برنامه هفتم، واریز کامل عواید حاصل از صادرات و فروش داخلی محصولات فرعی گازی انجام نشده‌است. این عدم انجام تکلیف با قانون بودجه ۱۴۰۳ نیز مغایرت داشته و به عدم تحقق بالغ بر ۹۶ هزار میلیارد تومان منابع با اولویت هزینه در طرح‌های توسعه میداین گازی، فشار افزایش میدان گازی پارس جنوبی و افزایش ظرفیت ذخیره سازی گاز طبیعی منجر شده است. دیوان محاسبات کشور ضمن تأکید بر تسریع در اصلاح عملکرد، اقدامات قانونی لازم در چارچوب حسابرسی منابع را در دستور کار دارد.

رایزنی وزیران خارجه ایران و عمان در خصوص برنامه هسته‌ای کشورمان

وزیران خارجه ایران و عمان در مسقط، در خصوص برنامه هسته‌ای کشورومان رایزنی کردند. وزیر خارجه عمان در پیامی در فضای مجازی در خصوص دیدارش با دکتر عراقچی وزیر خارجه ایران نوشت: با جناب آقای دکتر عراقچی وزیر امور خارجه جمهوری اسلامی ایران، بر عمق پیوندهای تاریخی و فرهنگی و نیز بر اهتمام و تلاش مستمر برای تقویت حوزه‌های همکاری میان دو کشور همسایه در تمامی زمینه‌ها تأکید کردیم. همچنین آخرین تحولات در عرصه‌های منطقه‌ای و بین‌المللی از جمله تلاش‌های مرتبط با برنامه صلح‌آمیز انرژی هسته‌ای ایران را بررسی کردیم.

سید عباس عراقچی وزیر خارجه کشورمان در رأس یک هیات دیپلماتیک به عمان سفر کرد. وزیر امور خارجه در این سفر علاوه بر دیدار و رایزنی با همتای عمانی درباره روابط دوجانبه و تحولات منطقه‌ای، در نشست سالانه «مجمع مسقط» نیز شرکت می‌کند.

دستور دکتر پزشکیان برای نهایی‌سازی ساختار سازمانی و تأمین اعتبار تعمیرات قطارهای حومه‌ای

رئیس‌جمهور با حضور در وزارت راه و شهرسازی، ضمن دریافت گزارش‌های مرتبط با حمل‌ونقل ریلی حومه‌ای و مطالعات تطبیقی کلان‌شهرهای پاریس و برلین، دستورات لازم برای اجرای ساختار سازمانی، تأمین اعتبار تعمیرات قطارهای حومه‌ای و شیوه‌های سرمایه‌گذاری برای توسعه ریلی حومه‌ای را صادر کرد.

دکتر مسعود پزشکیان با حضور در ساختمان شهید دادمان وزارت راه و شهرسازی، روند تصمیم‌گیری درباره توسعه و تکمیل خطوط ریلی حومه‌ای را که پیش‌تر در بازدید روز هشتم آبان ۱۴۰۴، مورد بررسی قرار داده بود، پیگیری کرد.

در این جلسه، گزارشی از اقدامات انجام‌شده درباره مطالعات تطبیقی میان شرکت‌های حمل‌ونقل ریلی حومه‌ای و منطقه‌ای در کلان‌شهرهای پاریس و برلین و مقایسه آن با تهران ارائه شد.

دکتر پزشکیان بر تکمیل نقاط تبدالی شبکه ریلی و مترو و تأمین منابع برای تعمیرات اساسی ۹ دستگاه ریل‌یاس تأکید کرده بود.

رئیس‌جمهور در این جلسه، تأمین ناوگان ریلی با استفاده از ظرفیت مولدسازی و فراخوان سرمایه‌گذاران بخش خصوصی را از اولویت‌های ساماندهی حمل‌ونقل عمومی دانست و هدف از این اقدام را کاهش ضرر و زیان در دوره بهره‌برداری عنوان کرد. طبق دستور دکتر پزشکیان، سازمان برنامه و بودجه موظف شد نسبت به تأمین مالی تعمیرات ناوگان ریلی اقدام کند. همچنین سازمان اداری و استخدامی مکلف شد ساختار مناسب برای تشکیل شرکت مادر تخصصی حمل‌ونقل ریلی حومه‌ای و منطقه‌ای، به‌ویژه در منطقه تهران را با هماهنگی وزارت راه و شهرسازی تنظیم و ارائه کند.

پیش‌تر مدیرعامل شرکت راه‌آهن اعلام کرده بود که با تکمیل طرح توسعه قطارهای حومه‌ای و منطقه‌ای، امکان جابه‌جایی سالانه ۱۶۰ میلیون مسافر با ۳۰۰ دستگاه ریل‌یاس فراهم خواهد شد و در همین راستا توسعه خطوط غرب استان تهران پیشرفت ۷۵ درصدی داشته است.

آگهی مناقصه خرید شیت پلی کربنات چاپی سفید حاوی آتّن
به شماره فراخوان: ۰۰۰۰۰۱۰۶۵۰۰۰۰۱۲
شرکت سهامی چاپخانه دولتی ایران در نظر دارد شیت پلی کربنات چاپی سفید حاوی آتّن به وزن تقریبی ۸۵۰۰ کیلوگرم را از طریق مناقصه عمومی خریداری نماید. لذا شرکت کنندگان در مناقصه باید ابتدا اسناد مناقصه را از تاریخ ۱۴۰۴/۰۹/۰۴ تا ساعت ۱۲ مورخ ۱۴۰۴/۰۹/۰۷ از طریق سامانه دولت دریافت و پس از درج پیشنهاد قیمت و مستندات در سامانه مذکور، پاکت «الف» را بصورت فیزیکی تا ساعت ۱۲ روز مورخ ۱۴۰۴/۰۹/۱۷ به دبیرخانه شرکت سهامی چاپخانه دولتی ایران تحویل و رسید دریافت نمایند و پاکت «ب» و «ج» را نیز فقط بصورت الکترونیکی در سامانه تدارکات بارگذاری نمایند. (بدیهی است دریافت اسناد مناقصه پس از مهلت قید شده مقدور نمی‌باشد).
کلیه مراحل برگزاری مناقصه شامل دریافت اسناد مناقصه تا ارائه پیشنهاد قیمت مناقصه گران و بازگشایی پاکات از طریق درگاه سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد) به آدرس setadiran.ir انجام خواهد شد و لازم است مناقصه گران در صورت عدم عضویت قبلی، مراحل ثبت نام در سایت مذکور و دریافت گواهی امضای الکترونیکی را جهت شرکت در مناقصه محقق سازند.
اطلاعات تماس سامانه ستاد جهت انجام مراحل عضویت در سامانه: مرکز تماس ۱۴۵۶ دفتر ثبت نام: ۸۸۹۶۹۷۳۷ و ۸۵۱۹۲۷۶۸
زمان بازگشایی پاکات ساعت ۱۰ صبح روز مورخ ۱۴۰۴/۰۴/۱۸ در اتاق کمیسیون معاملات شرکت سهامی چاپخانه دولتی ایران می‌باشد. ضمنا هزینه چاپ آگهی به عهده برنده مناقصه می‌باشد.
آدرس: تهران، میدان امام حسین (ع)، خیابان اقبال لاهوری، جنب پارک خیام، پلاک ۲۹
کدپستی: ۱۷۱۴۷۴۴۱۵۳ تلفن: ۳۳۳۴۹۰۷۹
شناسه آگهی: ۰۵۵۱۰۹ م الف ۳۱۸۳

شرکت سهامی چاپخانه دولتی ایران